رویداد

تشکیل قرارگاه آسیب‌های اجتماعی استان تهران

● **شرق:** نخستین جلسه قرارگاه ساماندهی اجتماعی تهران با حضور سیدحسین هاشمی، استاندار تهران، فتاح، رئیس کمیته امداد امام‌خمینی (ره)، دکتر انوشیروان محسنی، رئیس بهزیستی کشور، سردار ساجدی‌نیا، رئیس پلیس تهران بزرگ، حجت‌الاسلام امرودی، معاون اجتماعی شهرداری تهران و معاونان استاندار تهران برگزار شد. در این جلسه هرکدام از دستگاه‌ها ارزیابی خود درباره وضعیت فعلی شهر تهران را ارائه کردند و با توجه به امکاناتی که در اختیار دارند، نسبت به همکاری احتمالی نظرات خود را مطرح کردند که البته با توجه به گستردگی مباحث، این جلسه به موضوع معتادان متجاهر اختصاص یافت.

به گزارش مهر، سیدحسین هاشمی، استاندار تهران، ضمن خوب‌ارزیابی‌کردن این جلسه و تقسیم کاری که انجام شد، در جمع خبرنگاران اشاره کرد: تاکنون ظرفیت استان تهران در کمپ‌های نگهداری و بازپروری استان حدود دوهزارو ۹۰۰ نفر بوده است، از جمله مرکز شفق که به‌دلیل شرایط غیراستاندارد آن در قبل، اکنون بازسازی شده و قابل‌بهره‌برداری است. استاندار تهران ادامه داد: با توجه به هماهنگی‌هایی که انجام شده، مقرر شد با همکاری شهرداری تهران و سازمان بهزیستی نسبت به افزایش ظرفیت این کمپ‌ها اقدام شود و تا انتهای شهریورماه ظرفیت استان تهران برای پذیرش معتادان دستگیرشده توسط نیروی انتظامی به پنج‌هزارو ۹۰۰ نفر خواهد رسید.

وی افزود: با توجه به آمارهای ارائه‌شده مبنی‌بر وجود ۱۵ هزار معتاد متجاهر در خیابان‌های تهران، به نظر می‌رسد حدود ۷۰ درصد این افراد از شهرستان‌های دیگر کشور باشند و مقرر شد با هماهنگی قوه قضائیه این افراد با استفاده از ظرفیت‌های کمپ‌های ماده ۱۶ به همان شهرستان‌ها برگردانده شوند که در این صورت استان تهران نیز می‌تواند نسبت به ارائه خدمات بهتر و مفیدتر در کمپ‌های ترک اعتیاد اقدام کند. هاشمی ادامه داد: البته در فشافویه نیز مرکزی برای نگهداری محکومان مواد مخدر وجود دارد و در نظر داریم با استفاده از ظرفیت خالی آنجا نیز برای نگهداری خرده‌فروشان درانتظارحکم و انواع دیگر اقدام کنیم که در این صورت حدود سه هزار نفر به ظرفیت مراکز نگهداری استان افزوده خواهد شد. همچنین مقرر شد جلسات قرارگاه ساماندهی اجتماعی تهران با حضور عالی‌ترین مقام‌های دستگاه‌ها هر دو هفته یک‌بار برگزار شود. انوشیروان محسنی‌بندپی، رئیس سازمان بهزیستی کشور، در حاشیه نشست قرارگاه ساماندهی آسیب‌های اجتماعی استان تهران گفت: جمع‌آوری، غربالگری، شناسایی نوع آسیب و نیز اجرای شیوه‌های درمانی روی معتادان کارتن‌خواب سطح شهر تهران ساماندهی می‌شود. امیدوارم با تلاش‌هایی که صورت گرفته، معتادان متجاهر از کف خیابان‌ها، پارک‌ها و فضاهای عمومی جمع‌آوری شده و اجرای پروتکل‌های درمانی روی آنها آغاز شود. وی با استقبال از ابتکار استاندار تهران در تشکیل قرارگاه ساماندهی آسیب‌های اجتماعی گفت: در تلاش هستیم که با هماهنگی‌های صورت‌گرفته با سایر دستگاه‌های مرتبط، تهران به‌عنوان نمونه در مقابل سایر کلان‌شهرهای کشور در ارتباط با بحث ساماندهی معتادان قرار گیرد. وی با بیان اینکه حدود ۶۰ درصد معتادان کارتن‌خواب پایتخت از شهرستان‌ها وارد تهران می‌شوند، تأکید کرد: باید جریان این روند متوقف شود تا ساماندهی افراد مبتلا به این آسیب با سهولت بیشتری انجام شود.

گزارش احساسات جهانی ۲۰۱۵ گالوپ چه چیزی را نشان می‌دهد

ناشادترین مردم دنیا و رتبه ایران

ادامه از صفحه‌اول

طبق گزارش گالوپ سه‌چهارم بزرگسالان دنیا گفته بودند روز قبل مصاحبه لبخند زده یا خندیده‌اند، حتی ۵۲ درصد مردم افغانستان نیز، اما در میان ۱۴۸ کشور دنیا فقط در تونس، صربستان و ترکیه کم‌تر از ۵۰ درصد مردم چنین تجربه‌ای داشتند.

در این نظرسنجی گسترده که به زبان‌های محلی کشورها اجرا شد، احساسات منفی نیز بررسی شد. برای این منظور پنج سؤال پرسیده شد. یکی از سؤال‌ها این بود که آیا پاسخ‌گو روز قبل در بیشتر اوقات احساس درد جسمی، نگرانی، غم، اضطراب و عصبانیت داشته است یا خیر.

نتایج نشان داد روز قبل از پیمایش یک‌سوم مردم دنیا نگرانی یا اضطراب را تجربه کرده بودند، یک‌چهارم درد جسمی و کمی کم‌تر از یک‌پنجم غم و خشم را تجربه کرده بودند. به‌طور میانگین ۲۵ درصد مردم دنیا همه پنج احساس فوق را تجربه کرده بودند. بیشترین شیوع این احساسات در عراق (۵۶ درصد مردم) و کم‌ترین در ازبکستان بود. ۵۰ درصد ایرانیان نیز چنین تجربه‌ای را گزارش کردند. عراق در پیمایش‌های ۲۰۱۱، ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ همواره در صدر فهرست بوده و از سال ۲۰۰۸ به بعد همواره بین پنج کشور اول بوده است. در سال ۲۰۱۴، ۱۰کشور ابتدای فهرست عبارت بودند از: عراق، ایران، کامبوج، لیبریا، سودان جنوبی، اوگاندا، قبرس، یونان، توگو، بولیوی و فلسطین. در سال ۲۰۱۳ کشورهای مصر، سوریه، سیرالئون، قبرس شمالی و لبنان در کنار عراق، ایران، یونان، قبرس و کامبوج جزء ۱۰ کشور صدرنشین بودند. بنا به گزارش گالوپ، به لحاظ منطقه‌ای، مردم خاورمیانه نسبت به سایر مناطق جهان کمترین احساسات مثبت و بیشترین احساسات منفی را تجربه کرده بودند. این یافته با وجود تحولات و وضع فعلی خاورمیانه شاید چندان هم عجیب نباشد. شیوع احساسات منفی در این منطقه حدود ۲۵ درصد و بیش از میانگین جهانی بود (به جز در الجزایر).

گالوپ در هر دو گزارش ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ خود تاکید کرده است که در جدول رتبه‌بندی کشورها در احساسات مثبت و منفی، کشورها به‌طور معکوس قرار نگرفته‌اند؛ یعنی کشورهایی که بیشترین رتبه را در احساسات مثبت کسب کرده‌اند لزوما کمترین رتبه را در احساسات منفی به دست نیاورده‌اند. مثلا هم ابراز احساسات مثبت و هم ابراز احساسات منفی در میان مردم کشورهای آمریکای‌لاتین شیوع بالایی داشت. جالب اینکه بعضی کشورها هم احساسات مثبت و هم منفی ناچیزی نشان داده‌اند. این مردم کم‌احساس به طور عمده کشورهای شوروی سابق هستند. ۱۰ کشور ابتدای فهرست کم‌احساس‌ها عبارت بودند از: ازبکستان، چین، مغولستان، میانمار، روسیه، تایوان، رواندا، قزاقستان، قرقیزستان و ترکمنستان.

اگر به۱۰ کشور ابتدای فهرست کشورهایی که احساسات منفی در آنها بیشترین شیوع را دارد، دوباره نگاه کنیم و شاخص توسعه انسانی (HDI) آنها را از اخیرترین گزارش سالانه سازمان ملل (۲۰۱۳) استخراج کنیم، خواهیم دید که در پیمایش سال ۲۰۱۴ گالوپ شش کشور شاخص توسعه انسانی متوسط یا پایین دارند، یعنی غالبا مردم در این کشورها درآمد سرانه و وضع آموزشی و بهداشتی نامناسبی دارند. تنها چهار کشور در شاخص توسعه انسانی وضع خیلی بالایی دارند: قبرس، یونان، لبنان و ایران. سرانه درآمد ناخالص داخلی قبرس و یونان حدود دو برابر ایران و لبنان اندکی بیش از ایران است، میانگین سال‌های تحصیل هم به‌عنوان یک شاخص آموزشی و فرهنگی در چهار کشور این فهرست بالاتر از ایران است. با این وجود مردم این کشورها نیز احساسات منفی را بیش از صدواندی کشور دیگر گزارش کردند.

عکس: امیر جدیدی، شرق

اگرچه گالوپ داده‌های خود را به‌طورکامل علنی منتشر نکرده تا بتوان درباره آن بررسی‌های دقیق‌تر آماری انجام داد، اما در همین حد هم به نظر می‌رسد اگرچه وضع نامساعد عینی و مادی زندگی با تجربه احساسات منفی می‌تواند همراه باشد، اما کشورهایی هم هستند که از لحاظ وضع درآمد، بهداشت، آموزش و کیفیت و استانداردهای زندگی بسیار بالاتر از بعضی دیگر هستند اما مردم زیادی در این کشورها همچنان احساسات منفی را تجربه می‌کنند. یکی از مباحثات در علوم اجتماعی این است که اگرچه احساسات کاملا بی ربط به واقعیت‌های عینی نیستند، اما احساساتی که افراد تجربه می‌کنند، ممکن است ناشی از عوامل دیگری نیز باشد. اینکه ما چگونه جهان اطراف را احساس کنیم، وابسته به این است که آن را چگونه بفهمیم و تفسیر کنیم. منابع متعددی هستند که فهم و تفسیر ما را از جهان می‌سازند؛ ازجمله تجارب تاریخی یک جامعه، آموزه‌های فرهنگی که ممکن است به‌طورمستقیم از طریق نظام آموزشی منتقل شده باشد یا به‌طور غیرمستقیم در فرایند تربیت یا حضور در جامعه آموخته باشیم و رسانه‌ها.

در آموزه‌های فرهنگ عامه ما در ایران مفهوم «چشم زخم» مفهوم مشهوری است. افراد بسیاری به چشم زخم اعتقاد دارند و رویدادهای متعددی را به آن نسبت می‌دهند. همچنین اینکه برای در امان ماندن از چشم زخم لازم است بخشی از داشته‌های خود را پنهان کرد و در معرض دید قرار نداد، یا درباره آن سخن نگفت و حتی در موارد نیاز تظاهر به نداشتن چیزهایی کرد: پول، سلامت و البته شادی!

بعضی تجارب تاریخی ممکن است ایجادکننده، تقویت‌کننده یا پایدارکننده احساسات منفی باشند، یا فهمی از وضع موجود ایجاد کرده باشند که به احساسات منفی بینجامد، مثلا جنگ و نابسامانی شدید و طولانی. بعضی رویدادهای دور یا نزدیک یا بعضی اطلاعات ممکن است سطح مطالبات را به حدی بالا برده باشد که بهبود وضعیت عینی و کیفیت زندگی آن‌چنان که هست احساس نشود و ناکامی و احساسات منفی به بار بیاورد. اگر فهم ما از جایگاه واقعی‌مان در جهان منطبق با واقعیت نباشد نیز مطالباتی شکل می‌گیرد که با منابع و امکان‌های موجود ناسازگار خواهد بود و دست نیافتن به آن مطالبات می‌تواند احساس خشم یا غم تولید کند. تصویری که رسانه‌ها از وضع زندگی مطلوب در اختیار ما می‌گذارند، عامل دیگری است که تفسیر ما را از وضعیت خودمان شکل می‌دهد و متعاقب آن احساسات متناظرش را پدید می‌آورد. امروزه رسانه‌ها اطلاعات و تصاویری از سراسر دنیا مخابره می‌کنند که به مدد تکنولوژی‌های نوین در دسترس خیل عظیمی از جمعیت جهان است. وقتی اطلاعات و تصاویری دریافت می‌کنیم که برای ما مطلوب، اما دست‌نیافتنی است، ممکن است غمگین یا افسرده شویم. اگر برای دستیابی به همه مطلوب‌هایی که می‌بینیم خود را مُحِق بدانیم و انتظاراتی داشته باشیم که احتمال بدهیم امکان برآورده شدنش نیست یا کم است، معمولا مضطرب، غمگین یا حتی خشمگین می‌شویم.

از سوی دیگر همان‌طور که گالوپ به‌طور مختصر نشان داده است، به‌نظر می‌رسد بعضی فرهنگ‌ها به‌طور متفاوتی احساسات خود را تجربه و بیان می‌کنند. ممکن است در فرهنگ‌های مختلف میراث و آموزه‌هایی وجود داشته باشد که افراد را ترغیب کند نوع خاصی از احساسات را بیشتر ادراک و بیان کنند یا نکنند. همچنان که گفتیم در فهرست ۱۰ کشوری که مردم‌شان هم احساسات مثبت و هم احساسات منفی کمی گزارش کردند، قرابت‌های فرهنگی و منطقه‌ای دیده می‌شود. این داده این ظن را تقویت می‌کنند که در این فرهنگ‌ها ادراک و بیان احساسات احتمالا به‌شدت بعضی مناطق دیگر نیست. اگرچه اظهارنظر دقیق درباره این موضوع نیاز به مطالعات دقیق‌تر دارد، بااین‌حال بعضی حدس‌ها دور از ذهن نیست.

برای مثال در آموزه‌های فرهنگ عامه ما در ایران مفهوم «چشم زخم» مفهوم مشهوری است. افراد بسیاری هستند که به چشم زخم اعتقاد دارند و رویدادهای متعددی را به آن نسبت می‌دهند. همچنین این آموزه وجود دارد که برای در امان ماندن از چشم زخم لازم است بخشی از داشته‌های خود را پنهان کرد و در معرض دید عموم قرار نداد، یا درباره آن با کسی سخن نگفت و حتی در موارد نیاز تظاهر به نداشتن چیزهایی کرد: پول، سلامت و البته شادی! در تجربه اغلب ما موقعیت‌هایی هستند که در آن افراد (یا حتی خود ما!) درعین‌حال که وضع خیلی نامطلوبی ندارند در محافل عمومی و نزد دوستان و آشنایان از نداشتن پول، بیماری، گرفتاری، بختِ بد، غم‌وغصه و «هزار بدبختی» ناله و شکایت می‌کنند! این نالان‌بودن و ابراز مداوم احساسات منفی، گاه به عادتی پایدار تبدیل می‌شود و حتی به نظر می‌رسد تکرار آن گاه موجب سرایت اجتماعی آن می‌شود. یعنی وقتی به‌طور مداوم کسی یا کسانی در اطراف ما از گرفتاری و بخت بد خود می‌نالند، احساسات منفی شیوع می‌یابد. از سوی دیگر بیان احساسات منفی، می‌تواند موجب جلب توجه و ترحم دیگران شود. جلب توجه و ترحم، پاداشی است که فرد در قبال بیان احساسات خود می‌گیرد و اگر این اتفاق به طور گسترده رخ دهد، می‌تواند تقویت‌کننده هنجاری شود که طبق آن افراد بیش از آنکه تمایل داشته باشند احساسات مثبت خود را با دیگران در میان بگذارند، احساسات منفی را به اشتراک می‌گذارند. در همین راستا می‌توان به آموزه‌ای دیگر بین ایرانیان اشاره کرد که سهیم‌شدن در احساسات منفی دیگران (غم و غصه و...) را واجد ارزش و یک فضیلت اخلاقی معرفی می‌کند. ما معمولا هم‌نوایی و همدلی با احساسات منفی دیگران را نشانه عمق دوستی می‌دانیم. به‌نظر می‌رسد این امر نیز تقویت‌کننده هنجار ابراز احساسات منفی است.

بیان احساسات منفی علاوه بر جلب توجه و ترحم، که فی‌نفسه نوعی پاداش برای ابرازکننده محسوب می‌شود، می‌تواند پیامدهای دیگری نیز داشته باشد. کسی که احساسات منفی خود را بیان می‌کند، می‌تواند با ترحمی که جلب می‌کند، امتیاز بگیرد. امتیاز لزوما نفع مستقیم مادی و مالی نیست. ما نوعا از اینکه دیگران احساس خوبی نداشته باشند می‌رنجیم و درصدد بر می‌آییم احساس رنج و غصه آنها را برطرف کنیم، از این رو ممکن است فرصت‌ها و امکان‌هایی به آنها بدهیم که احساس بهتری داشته باشند؛ مثلا توقع کمتری در انجام بعضی کارها (که وظیفه آنها تلقی می‌شده) از آنها داشته باشیم و از بعضی خبط و خطاهایشان چشم بپوشیم. پذیرش کم‌کاری و خطاکاری نیز پاداش‌هایی است که فرد در قبال بیان احساسات منفی خود دریافت می‌کند. اگر در یک بافت فرهنگی اعطای چنین پاداش‌هایی (توجه، ترحم، پذیرش کم‌کاری و خطاکاری) در قبال کسانی که احساسات منفی خود را به‌طور مداوم ابراز می‌کنند، رایج باشد، می‌توان پیش‌بینی کرد که اظهار احساسات منفی به رفتاری شایع تبدیل شود.

به‌طور خلاصه می‌توان گفت داده‌های گالوپ صراحتا بیان می‌کند که اگرچه ادراک و ابراز احساسات منفی بین ایرانیان بیش از دیگر ملل شایع است، اما این لزوما به معنای فقدان احساسات مثبت میان آنها نیست. داده‌های گالوپ همچنین این حدس را تقویت می‌کند که صرفا عوامل عینی نظیر ثروت و استانداردهای زندگی تعیین‌کننده شیوع احساسات مختلف در ملت‌ها و جوامع نیست، بلکه معجونی از عوامل عینی و ذهنی (نظیر تجارب تاریخی و آموزه‌های فرهنگی) دست‌اندرکار شکل‌دادن به احساسات مردم جهان است.

پی‌نوشت:

گالوپ (Gallup) یک مؤسسه خصوصی نظرسنجی با سابقه ۸۰ ساله است که داده‌های کشوری و بین‌المللی فراوانی تولید می‌کند. در نظرسنجی‌های معمولا تلفنی و گاه حضوری گالوپ، دامنه متنوعی از موضوعات از دید مردم آمریکا یا کشورهای دیگر بررسی می‌شود؛ از جمله وضع اشتغال و کسب‌وکار، میزان هزینه‌کرد مصرف‌کنندگان، وضع مهاجران، مسائل نژادی، وضع آموزش، وضع بهداشت و بیمه، محبوبیت چهره‌های سیاسی و مذهبی، موضوعات مناقشه‌برانگیز مذهبی، سیاسی، اجتماعی و... .

گزارش

شکنجه معلولان با استفاده از غل و زنجیر و سگ

● **مهر:** والدین تعداد زیادی از معلولان به دلیل اثبات شکنجه و اذیت و آزار در یک مرکز نگهداری از معلولان از مدیر این مرکز به‌طور رسمی شکایت کردند. در سال ۱۳۷۹ یک مؤسسه خصوصی اقدام به ایجاد مرکز نگهداری از معلولان با مجوز اداره‌کل بهزیستی البرز می‌کند و بعد از ۱۳ سال فعالیت با کمک خیرین و هزینه‌های دریافت‌شده از والدین، کار خود را توسعه داده و با خرید زمین و ساختمان، ۱۳۹ معلول را زیر پوشش خود قرار می‌دهد. ماجرا از آنجا آغاز می‌شود که والدین معلولان از سال ۹۰ متوجه کبودی یا زخم در بدن فرزندان خود شده اما باورشان نمی‌شود که شاید این علائم بر اثر ضرب‌وشتم ایجاد شده باشد.

مادرخوانده یکی از معلولان (علی) که چندین‌میلیون تومان کمک نقدی و یک ساختمان هم به این مرکز هبه کرده از طریق فرزند معلولش که قدرت تکلم داشت متوجه می‌شود که او را کتک زده‌اند. شکایت اولیه این مادر به سازمان بهزیستی و اعزام بازرس از تهران بی‌نتیجه ماند و مادر نتوانست تخلفات رخ‌داده را اثبات کند. تا اینکه مدیرکل بهزیستی استان البرز با مشاهده فیلم‌های دوربین مداربسته نصب‌شده در آسایشگاه به حقیقت زنجیرکردن معلولان روی تخت و ضرب‌وشتم آنها پی برد و بازرسان در مرکز را چند ماه قبل پلمب کردند. اما روایت زندگی ۱۱ساله معلولان در این مرکز از زبان خودشان و والدین، تلخ و غیرقابل‌باور است. وحید عبدالحسینی، پدر سینا که به‌عنوان شاکی از مدیر مرکز متخلف به دادسرای فردیس شکایت کرده است (شماره پرونده موجود است) می‌گوید: «سینا ۲۰ سال دارد و معلول ذهنی و جسمی است. سال ۱۳۹۰ فرزندم را به این مرکز بردم تا از آن به نحو احسن نگهداری کنند. هزینه این نگهداری ماهانه ۳۷۰ تا ۵۰۰ هزار تومان بود و با اینکه کارمند ساده‌ای بودم به هر زحمتی این مبلغ را به آسایشگاه پرداخت می‌کردم. البته آسایشگاه از من همانند سایر والدین چک و سفته گرفت تا اگر هزینه نگهداری را ندادم اقدام قانونی کند!

ماهی یک‌بار سینا را از آسایشگاه به خانه می‌بردیم تا روحیه‌اش کمی شاداب شود. دو سال بعد وقتی سینا را یک روز خانه آوردم در حمام متوجه شدم جای گازگرفتگی، ضرب‌وشتم و کبودی روی دست و بدنش زیاد است! هرچند مسئولان مرکز زیر بار نمی‌رفتند اما بازرسان این اقدامات را اثبات کردند. سینا چهار روز بعد از تعطیلی مرکز در کما بود و نتیجه پزشکی قانونی گفته‌های من درباره شکنجه فرزندم را اثبات می‌کند. بازرسان در گزارش خود سگ‌درمانی و زنجیردرمانی را ذکر کرده‌اند».

در میان خانواده‌های معلولان خانم محمدی روان‌شناس مرکز هم بود. هر چند مدت‌زمان همکاری وی با آن مرکز یک ماه بیشتر نبود اما برخی گفته‌های خانم دکتر تأمل‌برانگیز است. می‌گفت: بچه‌ها استرس زیاد و به‌نوعی فشار عصبی داشتند و بعد از مدتی مشکلات بیشتر شد. یک‌بار برای تعمیرات، تخت‌ها را جمع کردند و بچه‌ها مجبور بودند تمام روز ایستاده باشند و شب هم به سختی بخوابند. من خیلی اعتراض کردم اما پاسخی ندیدم برای همین استعفا دادم. خانم صفایی مادرخوانده علی می‌گفت: از سال ۹۲ فهمیدم فرزندم اذیت می‌شود. با اینکه برای مرکز ساختمان ساخته بودم اسباب فرزندم را بیرون انداختند و گفتند تاریخ مصرفش تمام شده است! بعد علی برایم تعریف کرد که یک شب سگ به جانش انداختند و او از ترس فرار کرده و بعد کتفش در رفته است.

جدول ۲۳۵۲ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- از مشهورترین شعبده بازهای دنیا که استاد ذهن خوانی دیگران است- بسیار سخت و مشکل ۲- درخت انگور- مستقیم و بدون پیچ‌وخم- واضح و آشکار ۳- برگزیده- از اقوام ایرانی- شماره ۴- پودر دستگاه‌های زیراکس و پرینتر - اسیر و زندانی- پیرو دین عیسی(ع) ۵- بی‌شرم- خواننده اشعارمذهبی- یک دور بازی والیبال ۶- تکرار حرف دوازدهم- نام تعدادی از فراعنه مصر قدیم- نزدیک ۷- مغازه لباس فروشی- ماشین‌نویسی- نمایشنامه‌ای از فدریکو گارسیا لورکا ۸- مقابل- خوشبین به آینده- رفتن ۹- پروردگار ما- افسار- پشت‌سر ۱۰- بالاترین درجه دانشگاهی- پرستاری از مریض- کلیدی در موسیقی ۱۱- رودی در فرانسه- صادق و صمیمی- پهناورترین کشور آفریقا ۱۲- غیرقابل انکار- نوعی پرتقال- واحد پول ویتنام ۱۳- فرمان سکوت- رئیس نقالان و معرکه گیران در دوره صفویه- سگ فضانورد ۱۴- گدایی- سلسله بنی‌امیه- دستگاهی برای پخش صدا ۱۵- غیرطبیعی- موحد و دیندار.

عمودی:

۱- نوعی بالاپوش- مسلسل سنگین- رمان مشهور دافنه دوموریه ۲- پستانداری با پوزه دراز و پوست قیمتی- کنایه از گرفتارنشدن به حادثه بد یا مصیبت است ۳- صادق و بی‌ریا- خودروی زرهی- آسان ۴- بدون دقت و تأمل لازم- آینده- قصد و اراده ۵- مهره‌ای در شطرنج- واحد پول بنگلادش- محکم و استوار ۶- وسیله بالا رفتن- از اصول دین اسلام- بحث و گفت‌وگو ۷- صدای پاره شدن کاغذ- اولین- پست و فرومایه ۸- ناگزیر، ناچار- سیدها- پدر ۹- تندرست- صندوق بین‌المللی برای کمک به کودکان- عدد نخست ۱۰- مخالفت‌کردن- بخش پایینی شلوار- از واجبات نماز ۱۱- چوبه دستی بزرگ- خاکستر- ضمیر متکلم وحده ۱۲- سخن صریح- غذای روزه‌داران در سحر- بخواست ۱۳- غیراصلی- آلیاژی از مس و نیکل و روی- ناشی و بی‌تجربه ۱۴- روحانی مبارز و مخالف رضاخان- فرومایه ۱۵- بلندترین مرتبه ذات خداوند- غیردیجیتال - پوستین.

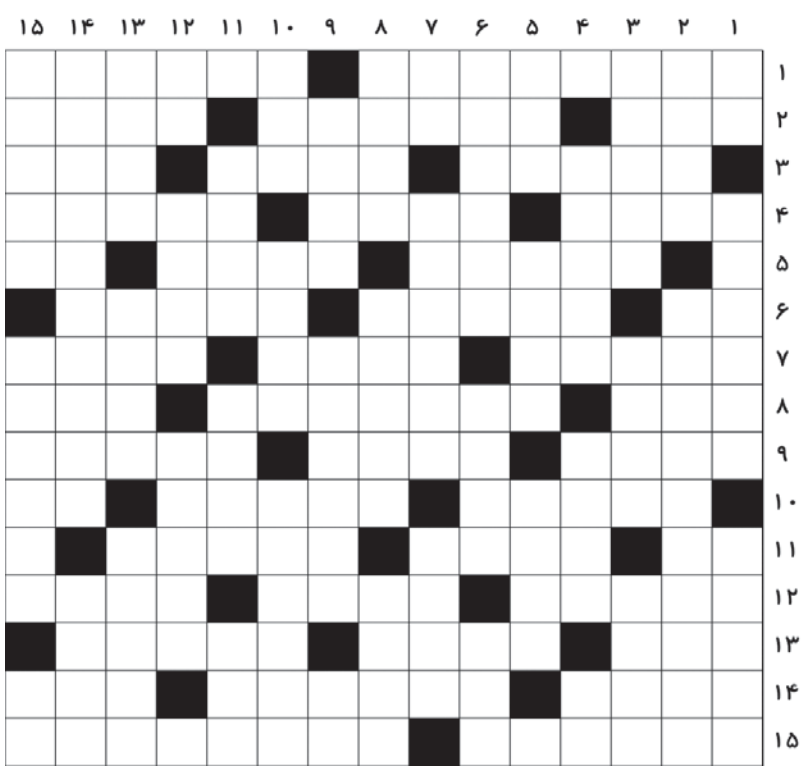

حل سودوکو سخت

۶	۵	۸	۱	۲	۷	۳	۹	۴
۴	۷	۹	۵	۳	۸	۲	۶	۱
۳	۲	۱	۴	۹	۶	۷	۵	۸
۸	۹	۶	۲	۷	۱	۵	۴	۳
۱	۴	۲	۳	۵	۹	۸	۷	۶
۵	۳	۷	۸	۶	۴	۱	۲	۹
۹	۸	۵	۷	۴	۳	۶	۱	۲
۷	۶	۳	۹	۱	۲	۴	۸	۵
۲	۱	۴	۶	۸	۵	۹	۳	۷

حل سودوکو ۱۳۴۸

۱	۸	۶	۷	۹	۵	۴	۳	۲
۲	۵	۳	۴	۶	۸	۹	۱	۷
۹	۴	۷	۲	۳	۱	۸	۵	۶
۵	۶	۴	۸	۷	۹	۱	۲	۳
۷	۹	۸	۱	۲	۳	۶	۴	۵
۳	۱	۲	۵	۴	۶	۷	۹	۸
۸	۲	۹	۳	۱	۷	۵	۶	۴
۴	۷	۱	۶	۵	۲	۳	۸	۹
۶	۳	۵	۹	۸	۴	۲	۷	۱

جدول ۲۳۵۱

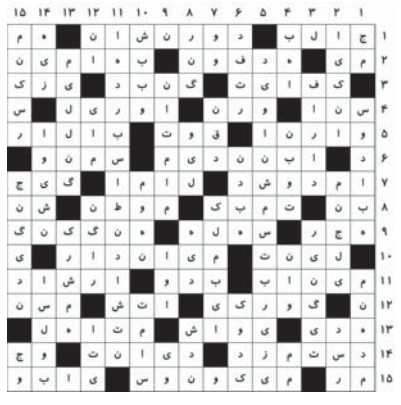

سودوکو سخت ۱۳۴۹

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۵	۲			۶				
۸					۴		۹	۵
۴				۵	۸		۱	
		۲		۸		۳		
		۳					۷	
۹					۶	۱		۲
		۴		۹		۷		
۳	۶	۹				۵		
۷						۹		۱

سودوکو ۱۳۴۹

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۲			۵		۱	۴		
			۷	۶	۳	۵	۲	
				۲	۴			۷
	۳		۸		۷	۲	۵	
۷			۲	۱		۳	۸	۴
۱						۹		۶
	۲		۴	۳		۶	۱	
	۱		۶		۸		۹	
۵	۶				۲			۳